Sociale Verzekeringsbank

Raad van Bestuur
Van Heuven Goedhartlaan 1
Postbus 1100
1180 BH Amstelveen
Telefoon (020) 656 56 56
Internet www.svb.nl

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. mevrouw drs. C.J. Schouten
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
19 oktober 2022

ons kenmerk
[redacted]

Onderwerp: uitvoeringstoets Afschaffen schuldig nalatig

Geachte minister,

Met uw brief van 3 mei 2022 (kenmerk: 2022-0000059281) verzoekt u de SVB een uitvoeringstoets uit te brengen op het wetsvoorstel Wijziging van Algemene Ouderdomswet en de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met het afschaffen van de mogelijkheid om schuldig nalatig (SN) te verklaren bij het niet of niet geheel betalen van de premie voor de volksverzekeringen. Met deze uitvoeringstoets wordt tegemoetgekomen aan uw verzoek.

Aanleiding
Met waardering heb ik kennisgenomen van dit wetsvoorstel dat in samenwerking tot stand is gekomen. Het wetsvoorstel komt tegemoet aan signalen die de SVB eerder in de knelpuntenbrief heeft opgenomen. De korting op de AOW kan onevenredig aanvoelen voor betrokkenen. Zo is er vaak sprake van een lange tijd (tientallen jaren) tussen het niet betalen van de premie en het negatieve gevolg: de daadwerkelijke korting op het AOW-pensioen. Ook staat de korting op de AOW in veel gevallen niet in verhouding tot de openstaande premieschuld. Het voorgenomen voorstel omvat een duidelijke vereenvoudiging van de uitvoering, waarbij de plicht tot premiebetaling blijft bestaan en het stelsel zodoende in stand blijft.

Daarnaast is de SVB geconfronteerd met twee uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) met verstrekkende gevolgen voor de uitvoering van schuldig nalatig (SN). Na de uitspraak in 2016 is de uitvoering eerst stil gelegd, vervolgens aangepast en is een grote hersteloperatie uitgevoerd. In 2020 oordeelde de CRvB dat via de loonheffing betaalde AOW-premie niet op grond van de huidige regels aan andere aanslagbedragen dan AOW-premie mag worden toegerekend. Vanwege deze uitspraak ligt de uitvoering opnieuw stil. Om uitvoering te geven aan de meest recente uitspraak dient de Belastingdienst een nieuwe rekentool te ontwikkelen om de juiste gegevens aan de SVB te kunnen leveren.

De uitspraken hebben duidelijk gemaakt dat de uitvoering van schuldig nalatig complex en kwetsbaar is. De SVB is afhankelijk van gegevens van de Belastingdienst. Jurisprudentie over een AOW-recht of AOW-premie kan binnen de huidige systematiek gevolgen hebben voor de verklaringen die in het verre verleden zijn afgegeven. Dit gaat ten koste van een robuuste uitvoering en de rechtszekerheid voor de burger.

BP 002 08.12

Uitvoerbaarheid
De SVB acht het wetsvoorstel waarmee schuldig-nalatigheid (SN) wordt afgeschaft uitvoerbaar en handhaafbaar. De SVB heeft vanuit uitvoeringsperspectief een sterke voorkeur voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel per toekomstige datum. Verder in deze brief wordt hierop nader ingegaan.

Bij ca. 15.000 AOW-gerechtigden wordt op het moment van afschaffen een korting wegens schuldig nalatig op een lopende AOW-uitkering toegepast. Beoogd wordt de herziening van AOW-pensioenen, AOW-toeslagen en inkomensondersteuning zoveel als mogelijk geautomatiseerd uit te voeren vanaf de datum van inwerkingtreding. Daarnaast zijn ca. 220.000 personen schuldig nalatig verklaard die nog niet de AOW-leeftijd hebben bereikt. De SVB overweegt hen middels een brief te informeren over het feit dat op het toekomstige AOW-pensioen geen korting zal worden toegepast wegens schuldig nalatigheid.

Overige aandachtspunten:
De Belastingdienst heeft gemeld dat ca. 7.000 personen die zijn voorgedragen om SN verklaard te worden, ook waren opgenomen in de Fraude Signalering Voorziening (FSV). Mogelijk is een deel van deze groep personen ten onrechte door de Belastingdienst voorgedragen voor SN, bijvoorbeeld omdat hen kwijtschelding of een betalingsregeling is onthouden. De Belastingdienst onderzoekt momenteel hoe groot deze groep is. Voor of na inwerkingtreding van het wetsvoorstel Afschaffen SN leidt dit dus mogelijk tot – in gunstige zin - herziening van de AOW.

Invoeringsdatum
U heeft verzocht om in te gaan op een aantal mogelijke scenario's voor de inwerkintreding. Voor alle scenario's geldt dat de SVB een half jaar nodig heeft voor de implementatie van het wetsvoorstel.

Scenario: inwerkingtreding per toekomstige datum
Deze variant heeft vanuit uitvoeringsperspectief sterk de voorkeur. In dit scenario wordt SN niet met terugwerkende kracht afgeschaft, maar per datum in de toekomst. Dat kan 1 januari 2024 zijn, maar ook bijvoorbeeld 1 juli 2023. Aangezien geen herziening nodig is, is de IT-inspanning beperkter.

Scenario: inwerkingtreding (met terugwerkende kracht) op 1 januari 2023.
Naar verwachting kan het wetsvoorstel op zijn vroegst in de loop van 2023 in werking treden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2023. Dit heeft tot gevolg dat alle AOW-gerechtigden met een SN-korting een nabetaling ontvangen over de periode tussen 1 januari 2023 en het moment van inwerkingtreding. De herziening van de uitkeringen over enige maanden leidt tot extra ontwikkel- en testwerk aan de conversieprogrammatuur en tot extra handmatig werk. Zo dient er in het geval er recht op AIO is, deze met terugwerkende kracht te worden herzien. Voor klanten heeft dat geen effect, maar voor de uitvoering neemt de administratieve last toe. Mits het wetsvoorstel nog in 2023 inwerking treedt, leidt dat niet tot nadelige financiële keteneffecten op andere uitkeringen, zoals toeslagen en eigen bijdrage CAK, omdat het jaarinkomen voor 2023 gelijk blijft vergeleken met het scenario waarbij SN wordt afgeschaft per 1 januari 2023 (zonder terugwerkende kracht).

Scenario: Wetswijziging vindt geen doorgang
Dit scenario heeft niet de voorkeur van de SVB. Voor burgers blijft onopgelost dat de korting op de AOW onevenredig aanvoelt door de lange tijd tussen het niet betalen van de premie en de korting op het AOW-pensioen. In veel gevallen staat de korting op de AOW niet in verhouding tot de openstaande premieschuld. In dit scenario blijft de SVB afhankelijk van de gegevens van de Belastingdienst. Ook blijft het risico bestaan van nieuwe jurisprudentie, die gevolgen kan hebben voor de bestaande systematiek, en voor de verklaringen die in het verre verleden zijn afgegeven.

BP 004 08.12

Zoals hierboven gezegd zijn de voordrachten gestaakt vanaf september 2020. In het geval dat de wetswijziging niet doorgaat zal de verwerking van SN- voordrachten weer moeten worden hervat. Het proces kan worden hervat zodra de Belastingdienst de rekenmodule heeft aangepast. De Belastingdienst heeft aangegeven dat aanpassing van de rekenmodule dit jaar – 2022 - niet meer kan worden gerealiseerd. Er is door de Belastingdienst nog geen nieuwe datum afgegeven.

De belastingdienst zal hoe dan ook minder – hoeveel is niet in te schatten - voordrachten doen, als gevolg van de recente CRvB-uitspraak. De aard van de uit te voeren werkzaamheden zijn gelijk aan het verleden. Omdat de uitvoering van SN stilligt sinds september 2020, is de werkvoorraad aan voordrachten door de Belastingdienst opgelopen tot 80.000 voordrachten. Zodra de Belastingdienst de rekentool heeft aangepast, dient de opgelopen werkvoorraad te worden weggewerkt, waarbij voorrang wordt gegeven aan personen die reeds de AOW leeftijd hebben bereikt of binnenkort gaan bereiken. De vertraging in de uitvoering SN zal niet leiden tot terugvorderingen op burgers, wel tot verlaging van de AOW naar de toekomst.

Eenmalige uitvoeringskosten

De eenmalige uitvoeringskosten worden geraamd op € 392.000. Een toelichting op de uitvoeringskosten is opgenomen in de bijlage bij de uitvoeringstoets.
De tweede post in de raming: "benodigde IT aanpassing in verband met herstel met terugwerkende kracht" van € 89.000 is alleen van toepassing in het scenario waarin schuldig-nalatig met terugwerkende kracht wordt afgeschaft.

Structurele uitvoeringskosten

De structurele uitvoeringskosten nemen af wanneer Schuldig nalatig wordt afgeschaft. De huidige capaciteit die op schuldig nalatig wordt ingezet is 8,5 fte = € 844.000. De verwachting is dat de besparing op de uitvoeringskosten een jaar na afschaffing is gerealiseerd.

Administratieve lasten

De hoogte van de AOW wordt automatisch aangepast, wegens het vervallen van de SN-korting. AOW-gerechtigden hoeven daar niets voor te doen. Alle burgers waarbij een eerder opgelegde SN-korting komt te vervallen worden hierover geïnformeerd. De verhoging van de AOW kan gevolgen hebben voor toeslagen. De SVB zal de klanten hierover informeren. Burgers dienen zelf de Belastingdienst/Toeslagen te informeren om terugvorderingen te voorkomen.

Voor vragen over of een toelichting kan contact opgenomen worden met [redacted] / [redacted]).

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

[redacted]

lid Raad van Bestuur

Bijlage – Uitvoeringskosten

	Schaal	Aantal uur	Tarief	Kosten
IT/AM				
Ontwikkelen testen en draaien conversieprogrammatuur	9	380	€ 98	€ 37.240
Herstel met TWK en nabetaling van het verschil	9	912	€ 98	€ 89.376
Aanpassen proces geautomatiseerd verwerken AOW-aanvraag	9	144	€ 98	€ 14.112
Informeren SN-verklaarden	9	169	€ 98	€ 16.562
Opruimen SN-tijdvakken	9	115	€ 98	€ 11.270
Opruimen FO's, programmatuur ed.	9	180	€ 98	€ 17.640
DSV/ODK (Online Dienstverlening en Klantproducten				
Ontwikkelen inhoud mailing	10	50	€ 107	€ 5.350
Diverse aanpassingen DTI	10	20	€ 107	€ 2.140
Versturen centrale mailing van ongeveer 15500 (14000 + 1500) AOW-gerechtigden met SN-korting, waarvan ongeveer 18% met een adres buiten Nederland.	8	40	€ 91	€ 3.640
Aanschrijven van álle SN-verklaarden				
Ontwikkelen inhoud mailing	10	50	€ 107	€ 5.350
Versturen centrale mailing van ongeveer 220.000 SN-verklaarden zonder AOW-recht, waarvan ongeveer 18% (aanname) met een adres buiten Nederland.	8	40	€ 91	€ 3.640
Verzendkosten 220.000 klanten				€ 100.408
DSV/IKO (Interne Kennis Ondersteuning)				
Paradocs (instructies) aanpassen	10	420	€ 107	€ 44.940
DSV/procesmanagement				
Procesatlas aanpassen	10	40	€ 107	€ 4.280
Vestiging Zaanstad de klachten, bezwaar-/beroepszaken en herzieningsverzoeken SN behandelen.				PM
Totaal				**€ 355.948**
Opslag onvoorzien	10%			€ 35.595
Totaal				**€ 391.543**